УХВАЛА
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Самборської Тетяни Леонідівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України, частини восьмої статті 615 Кримінального процесуального кодексу України в редакції Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України „Про електронні комунікації“ щодо підвищення ефективності досудового розслідування „за гарячими слідами“ та протидії кібератакам» від 15 березня 2022 року № 2137–IX, частини першої статті 219, пункту 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кримінального процесуального кодексу України в редакції Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“ від 8 грудня 2023 року № 3509–IX, абзацу четвертого пункту 4, абзацу другого пункту 5, пункту 6 розділу I Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“ від 8 грудня 2023 року № 3509–IX

К и ї в
17 вересня 2025 року
№ 30-у(II)/2025

Справа № 3-21/2025(38/25)

Другий сенат Конституційного Суду України у такому складі:

Юровська Галина Валентинівна – головуючий,
Водянніков Олександр Юрійович,
Городовенко Віктор Валентинович,
Лемак Василь Васильович,
Первомайський Олег Олексійович,
Різник Сергій Васильович – доповідач,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Самборської Тетяни Леонідівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 392

Кримінального процесуального кодексу України, частини восьмої статті 615 Кримінального процесуального кодексу України в редакції Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України „Про електронні комунікації“ щодо підвищення ефективності досудового розслідування „за гарячими слідами“ та протидії кібератакам» від 15 березня 2022 року № 2137–IX (Відомості Верховної Ради України, 2022 р., № 15, ст. 120), частини першої статті 219, пункту 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кримінального процесуального кодексу України в редакції Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“ від 8 грудня 2023 року № 3509–IX (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 135, ст. 793), абзацу четвертого пункту 4, абзацу другого пункту 5, пункту 6 розділу I Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“ від 8 грудня 2023 року № 3509–IX.

Заслухавши суддю-доповідача Різника С.В. та дослідивши матеріали справи, Другий сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. Самборська Т.Л. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/38 від 7 лютого 2025 року) визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), статтю 309, частину третю статті 392, пункт 2 частини другої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс), абзац третій пункту 19 розділу I Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального

кодексу України та Закону України „Про електронні комунікації“ щодо підвищення ефективності досудового розслідування „за гарячими слідами“ та протидії кібератакам» від 15 березня 2022 року № 2137–IX (далі – Закон № 2137), абзаци другий, третій, четвертий пункту 4, абзац другий пункту 5, пункти 6, 7 розділу I Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“ від 8 грудня 2023 року № 3509–IX (далі – Закон № 3509).

1.1. Оскаржувані приписи Кодексу, Закону № 2137, Закону № 3509, які суб'єкт права на конституційну скаргу просить визнати неконституційними, установлюють таке.

1.1.1. Частинами першою, другою статті 309 Кодексу визначено перелік ухвал слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Згідно з частиною третьою статті 309 Кодексу „інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді“.

Відповідно до частини третьої статті 392 Кодексу „в апеляційному порядку також можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді у випадках, передбачених цим Кодексом“.

Згідно з пунктом 2 частини другої статті 428 Кодексу суд касаційної інстанції постановляє ухвалу про відмову у відкритті касаційного провадження, якщо „з касаційної скарги, наданих до неї судових рішень та інших документів вбачається, що підстав для задоволення скарги немає“.

1.1.2. Згідно з абзацом третім пункту 19 розділу I Закону № 2137 статтю 615 Кодексу доповнено частиною восьмою такого змісту: „У кримінальних провадженнях, в яких жодній особі не було повідомлено про

підозру на дату введення в Україні або окремих її місцевостях воєнного, надзвичайного стану, проведення антитерористичної операції чи здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України, строк від дати введення до дати скасування або закінчення відповідного стану або заходів не зараховується до загальних строків, передбачених статтею 219 цього Кодексу“.

Другий сенат Конституційного Суду України бере до уваги те, що Законом України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей обчислення строків досудового розслідування в умовах воєнного стану“ від 23 серпня 2023 року № 3341–IX частину восьму статті 615 Кодексу було викладено в новій редакції, а на підставі оскаржуваного суб’єктом права на конституційну скаргу пункту 6 розділу I Закону № 3509 – вилучено.

1.1.3. На підставі абзаців другого, третього пункту 4 розділу I Закону № 3509 частину першу статті 219 Кодексу викладено в такій редакції: „Строк досудового розслідування обчислюється з моменту повідомлення особі про підозру до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, клопотанням про закриття кримінального провадження або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження“.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 4 розділу I Закону № 3509 частину другу та абзац четвертий частини шостої статті 219 Кодексу вилучено. Суб’єкт права на конституційну скаргу оскаржує зазначений припис Закону № 3509 лише в частині вилучення частини другої статті 219 Кодексу, якою було визначено, що „строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань або винесення постанови про початок досудового розслідування у

порядку, встановленому статтею 615 цього Кодексу, до дня повідомлення особі про підозру становить:

1) дванадцять місяців – у кримінальному провадженні щодо нетяжкого злочину;

2) вісімнадцять місяців – у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Строк досудового розслідування, передбачений частиною другою цієї статті, не обчислюється у кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 437–439 чи частиною першою статті 442 Кримінального кодексу України“.

Абзацом другим пункту 5 розділу I Закону № 3509 вилучено абзац вісімнадцятий частини першої статті 284 Кодексу, яким було встановлено, що „слідчий, дізнавач, прокурор зобов’язані закрити кримінальне провадження також у разі, коли строк досудового розслідування, визначений статтею 219 цього Кодексу, закінчився та жодній особі не було повідомлено про підозру“.

На підставі пункту 6 розділу I Закону № 3509 вилучено частину першу статті 294 та частину восьму статті 615 Кодексу. Частина перша статті 294 Кодексу до внесення змін Законом № 3509 визначала, що „якщо досудове розслідування злочину до моменту повідомлення особі про підозру неможливо закінчити у строк, зазначений у частині другій статті 219 цього Кодексу, вказаний строк може бути продовжений неодноразово слідчим суддею за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором, на строк, встановлений пунктами 2 і 3 частини четвертої статті 219 цього Кодексу“.

Частиною восьмою статті 615 Кодексу до внесення змін Законом № 3509 було встановлено, що „у кримінальних провадженнях, в яких з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань та на дату введення воєнного стану жодній особі не повідомлено про підозру, строк від дати введення воєнного стану до дати його припинення чи

скасування не включається до загальних строків, передбачених частиною другою статті 219 цього Кодексу.

У кримінальних провадженнях, в яких відомості про кримінальне правопорушення, за виключенням злочинів, передбачених статтями 437–439 чи частиною першою статті 442 Кримінального кодексу України, внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань або винесена постанова про початок досудового розслідування у порядку, встановленому цією статтею, від дати введення воєнного стану і до дати його припинення чи скасування строк досудового розслідування до дня повідомлення особі про підозру становить тридцять місяців.

Строк досудового розслідування, зазначений в абзаці другому цієї частини, може бути продовжений у порядку та в межах строків, передбачених параграфом 4 глави 24 цього Кодексу“.

Відповідно до пункту 7 розділу I Закону № 3509 пункт 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу викладено в такій редакції: «Положення частини першої статті 219 цього Кодексу в редакції Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“ застосовуються до всіх кримінальних проваджень, досудове розслідування або судовий розгляд яких не завершено до дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“».

1.2. Конституційний Суд України, розв’язуючи питання про визначення предмета конституційного контролю, неодноразово висновував, що приписи закону, яким до іншого закону внесено зміни, із набранням чинності є нормами закону, до якого внесено зміни [перше речення підпункту 1.4 пункту 1 описової частини Рішення від 7 квітня 2021 року № 1-р(II)/2021, абзац перший

підпункту 1.1 пункту 1 описової частини Рішення від 3 квітня 2024 року № 4-р(I)/2024].

Водночас у випадках, коли законодавчі зміни полягають у вилученні з закону певного нормативного припису, Конституційний Суд України визначав предметом конституційного контролю закон, яким відповідні зміни внесено [рішення Конституційного Суду України від 7 листопада 2018 року № 9-р/2018, від 18 грудня 2018 року № 12-р/2018, від 15 квітня 2020 року № 2-р(II)/2020 тощо].

Отже, стосовно змін, унесених Законом № 2137 до Кодексу, предметом конституційного контролю в цій справі є частина восьма статті 615 Кодексу в редакції Закону № 2137, а в частині змін, унесених Законом № 3509 до Кодексу – частина перша статті 219, пункт 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу в редакції Закону № 3509, абзац четвертий пункту 4, абзац другий пункту 5, пункт 6 розділу I Закону № 3509.

У цілому предметом конституційного контролю у справі за конституційною скаргою Самборської Т.Л. є стаття 309, частина третя статті 392, пункт 2 частини другої статті 428 Кодексу, частина восьма статті 615 Кодексу в редакції Закону № 2137, частина перша статті 219, пункт 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу в редакції Закону № 3509, абзац четвертий пункту 4, абзац другий пункту 5, пункт 6 розділу I Закону № 3509.

1.3. Суб’єкт права на конституційну скаргу вважає, що оскаржувані ним приписи Кодексу та Закону № 3509 не відповідають статтям 3, 8, 21, 22, частинам першій, другій, шостій статті 55, частині першій статті 59, частині другій статті 63, частинам першій, другій, третій статті 129 Конституції України.

Крім того, на думку Самборської Т.Л., частина восьма статті 615 Кодексу в редакції Закону № 2137, частина перша статті 219, пункт 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу в редакції Закону № 3509, абзац четвертий

пункту 4, абзац другий пункту 5, пункт 6 розділу I Закону № 3509 не відповідають частині першій статті 58 Конституції України, а частина восьма статті 615 Кодексу в редакції Закону № 2137 – статті 64 Конституції України.

1.4. Самборська Т.Л., обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності оскаржуваних нею приписів, цитує приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, посилається на Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Європейського суду з прав людини, приписи Кодексу, законів України, а також судові рішення в її справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів випливає таке.

2.1. Головне слідче управління Державного бюро розслідувань здійснювало досудове розслідування в кримінальному провадженні за підозрою Самборської Т.Л. у вчиненні кримінального правопорушення, встановленого частиною другою статті 367 Кримінального кодексу України.

Старший слідчий Головного слідчого управління Державного бюро розслідувань, керуючись частиною десятою статті 290 Кодексу, звернувся до слідчого судді з клопотанням, у якому просив встановити строк стороні захисту для ознайомлення з матеріалами зазначеного кримінального провадження.

Слідчий суддя Печерського районного суду міста Києва ухвалою від 16 жовтня 2024 року клопотання старшого слідчого Головного слідчого управління Державного бюро розслідувань задовольнив і встановив підозрюваній Самборській Т.Л. та її захисникам строк для ознайомлення з матеріалами досудового розслідування в кримінальному провадженні до 1 листопада 2024 року, після спливу якого підозрювана Самборська Т.Л. та її захисники вважатимуться такими, що реалізували своє право на доступ до матеріалів досудового розслідування. У резолютивній частині ухвали зазначено,

що вона „оскарженню не підлягає“. Цей висновок слідчий суддя зробив, керуючись приписами статей 309, 392 Кодексу.

2.2. Київський апеляційний суд ухвалою від 6 листопада 2024 року відмовив у відкритті провадження за апеляційною скаргою адвоката, який діяв в інтересах підозрюваної Самборської Т.Л., на ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 16 жовтня 2024 року, оскільки „частиною 3 ст. 392 КПК України передбачено, що в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді у випадках, передбачених цим Кодексом“, а „кримінальним процесуальним законом не передбачено можливості оскарження в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про встановлення строку для ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, постановленої в порядку ч.10 ст. 290 КПК України“.

2.3. Колегія суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, керуючись приписами статті 309, пункту 2 частини другої статті 428 Кодексу, ухвалою від 19 листопада 2024 року відмовила у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою захисника, який діяв в інтересах підозрюваної Самборської Т.Л., на ухвалу Київського апеляційного суду від 6 листопада 2024 року, зазначивши, що суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованого висновку про відмову у відкритті провадження за поданою апеляційною скаргою, оскільки апеляційна скарга подана на судове рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку.

3. Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 9 вересня 2025 року № 132-3(II)/2025 відкрила конституційне провадження у справі за конституційною скаргою Самборської Тетяни Леонідівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 309, пункту 2 частини другої статті 428 Кодексу.

Цією ж ухвалою Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України неодностайно відмовила у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Самборської Тетяни Леонідівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 392 Кодексу, частини восьмої статті 615 Кодексу в редакції Закону № 2137, частини першої статті 219, пункту 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу в редакції Закону № 3509, абзацу четвертого пункту 4, абзацу другого пункту 5, пункту 6 розділу I Закону № 3509.

3.1. Другий сенат Конституційного Суду України, розв'язуючи питання щодо відкриття або відмови у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Самборської Тетяни Леонідівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 392 Кодексу, частини восьмої статті 615 Кодексу в редакції Закону № 2137, частини першої статті 219, пункту 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу в редакції Закону № 3509, абзацу четвертого пункту 4, абзацу другого пункту 5, пункту 6 розділу I Закону № 3509 у зв'язку з ухваленням неодностайно Третьою колегією суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 9 вересня 2025 року № 132-3(II)/2025 у частині про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить із такого.

3.2. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов

її відповідності вимогам, установленим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Аналіз змісту конституційної скарги свідчить про те, що Самборська Т.Л., обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності частини третьої статті 392 Кодексу, лише цитує Конституцію України, рішення Конституційного Суду України, Кодекс, висловлює незгоду з рішеннями та діями сторони обвинувачення під час здійснення досудового розслідування, а також із судовими рішеннями, ухваленими в її справі, що не можна вважати обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оскаржуваного припису статті 392 Кодексу.

Отже, Самборська Т.Л. у цій частині конституційної скарги не дотримала вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

3.3. Відповідно до частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб’єкта права на конституційну скаргу. У розумінні абзацу першого частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ недотримання вимог частини першої статті 55 цього закону свідчить про неприйнятність конституційної скарги.

Самборська Т.Л. просить перевірити на відповідність Конституції України частину восьму статті 615 Кодексу в редакції Закону № 2137, частину першу статті 219, пункт 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу в редакції Закону № 3509, абзац четвертий пункту 4, абзац другий пункту 5, пункт 6

розділу I Закону № 3509, але з аналізу остаточного судового рішення в її справі вбачається, що під час його ухвалення не застосовано зазначених приписів Кодексу та Закону № 3509.

Отже, Самборська Т.Л. у цій частині конституційної скарги не дотримала вимог частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151^1, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 36, 55, 56, 62, 67, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 54 Регламенту Конституційного Суду України Другий сенат Конституційного Суду України

п о с т а н о в и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Самборської Тетяни Леонідівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини третьої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України, частини восьмої статті 615 Кримінального процесуального кодексу України в редакції Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України „Про електронні комунікації“ щодо підвищення ефективності досудового розслідування „за гарячими слідами“ та протидії кібератакам» від 15 березня 2022 року № 2137–IX, частини першої статті 219, пункту 20^8 розділу XI „Перехідні положення“ Кримінального процесуального кодексу України в редакції Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“

від 8 грудня 2023 року № 3509–IX, абзацу четвертого пункту 4, абзацу другого пункту 5, пункту 6 розділу I Закону України „Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури“ від 8 грудня 2023 року № 3509–IX на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

ДРУГИЙ СЕНАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ